

№ 11-03-0116
София, 02.11.1993 г.
Пощ. код 1040 - Телекс 22 727
Телефакс - 801148

ДО

КОНСТИТУЦИОННИЯ СЪД НА
РЕПУБЛИКА БЪЛГАРИЯ

Г.И. М. Колев
2.11.93г.
СТАНОВИЩЕ
ПО КОНСТИТУЦИОННО ДЕЛО № 19/1993 Г.

КОНСТИТУЦИОННИЯТ СЪД Е СЕЗИРАН С ИСКАНЕ ЗА ТЪЛКУВАНЕ
НА КОНСТИТУЦИОННАТА НОРМА НА ЧЛ. 117, АЛ. 3, СЪГЛАСНО КОЯТО
"СЪДЕБНАТА ВЛАСТ ИМА САМОСТОЯТЕЛЕН БЮДЖЕТ.", КАТО В РАМКИТЕ
НА ТОВА ИСКАНЕ СА ПОСТАВЕНИ И ВЪПРОСИТЕ:

1. КОИ БЮДЖЕТНИ ПРИХОДИ СЪСТАВЛЯВАТ ПРИХОДНАТА ЧАСТ
НА БЮДЖЕТА НА СЪДЕБНАТА ВЛАСТ?

2. КОИ Е РАЗПОРЕДИТЕЛ С БЮДЖЕТА НА СЪДЕБНАТА ВЛАСТ?

ВЪВ ВРЪЗКА С НАПРАВЕНОТО ИСКАНЕ ЗА ЗАДЪЛЖИТЕЛНО
ТЪЛКУВАНЕ НА ЧЛ. 117, АЛ. 3 ОТ КОНСТИТУЦИЯТА И ИЗПОЛЗВАЙКИ
ДАДЕНАТА НИ ОТ СЪДА ВЪЗМОЖНОСТ, ИЗРАЗЯВАМЕ СЛЕДНОТО
СТАНОВИЩЕ:

КОНСТИТУЦИОННИЯТ СЪД ВЕЧЕ СЕ Е ПРОИЗНАСЯЛ ПО ПОДОБНО
ИСКАНЕ С РЕШЕНИЕТО СИ ПО КОНСТИТУЦИОННО ДЕЛО № 30 ОТ 1991 Г.
В МОТИВИТЕ ПО РАЗДЕЛ III ОТ РЕШЕНИЕТО СЕ ПРАВИ ЯСНИЯ И
ОБОСНОВАН ИЗВОД, ЧЕ БЮДЖЕТЪТ НА СЪДЕБНАТА ВЛАСТ МАКАР И
САМОСТОЯТЕЛЕН Е СЪСТАВНА ЧАСТ НА ДЪРЖАВНИЯ БЮДЖЕТ. СЪГЛАСНО
ЧЛ. 87, АЛ. 2 ОТ КОНСТИТУЦИЯТА НА РЕПУБЛИКА БЪЛГАРИЯ
МИНИСТЕРСКИЯТ СЪВЕТ ИЗГОТВЯ И ВНАСЯ В НАРОДНОТО СЪБРАНИЕ

ЗАКОНОПРОЕКТ ЗА БАЛАНСИРАН ДЪРЖАВЕН БЮДЖЕТ. СЪДЕБНАТА ВЛАСТ В НЕЙНАТА ОРГАНИЗАЦИОННА ЦЯЛОСТ Е НА ИЗДРЪЖКА НА ДЪРЖАВНИЯ БЮДЖЕТ. ЗАТОВА НЕЙНИЯТ БЮДЖЕТ СЕ ВКЛЮЧВА В ДЪРЖАВНИЯ, С ОГЛЕД УСТАНОВЯВАНЕ НА ПРИХОДНО-РАЗХОДНИЯ БАЛАНС. ВИСШИЯТ СЪДЕБЕН СЪВЕТ ПРЕДСТАВЯ НА МИНИСТЕРСКИЯ СЪВЕТ БЮДЖЕТА НА СЪДЕБНАТА ВЛАСТ, ЗА ДА ГО ВКЛЮЧИ КАТО ЧАСТ ОТ ДЪРЖАВНИЯ. МИНИСТЕРСКИЯТ СЪВЕТ НЯМА ПРАВО ДА ПРАВИ ПРОМЕНИ В ПРОЕКТОБЮДЖЕТА НА СЪДЕБНАТА ВЛАСТ. ТОЙ ВНАСЯ В НАРОДНОТО СЪБРАНИЕ ПРОЕКТОБЮДЖЕТА НА СЪДЕБНАТА ВЛАСТ ВЪВ ВИДА, В КОЙТО МУ Е ПРЕДОСТАВЕН ОТ ВИСШИЯ СЪДЕБЕН СЪВЕТ. МИНИСТЕРСКИЯТ СЪВЕТ МОЖЕ ДА ПРЕЦЕНЯВА БЮДЖЕТА НА СЪДЕБНАТА ВЛАСТ, ДА ИЗРАБОТИ СВОЕ СТАНОВИЩЕ И ДА ПРАВИ ВЪЗРАЖЕНИЯ ПО НЕГО. ТЕЗИ СТАНОВИЩА И ВЪЗРАЖЕНИЯ МОГАТ ДА СЕ ПРАВЯТ ПРЕД НАРОДНОТО СЪБРАНИЕ В ПРОЦЕСА НА ОБСЪЖДАНЕ И ГЛАСУВАНЕ НА ДЪРЖАВНИЯ БЮДЖЕТ, ЧАСТ ОТ КОЙТО Е И БЮДЖЕТЪТ НА СЪДЕБНАТА ВЛАСТ.

ВСИЧКИ ПРИХОДИ, СЪБИРАНИ /АКУМУЛИРАНИ/ В ДЪРЖАВНИЯ БЮДЖЕТ, ИЗВЪНБЮДЖЕТНИТЕ ФОНДОВЕ И В БЮДЖЕТИТЕ НА ОБЩИНИТЕ СА ПРЕДВАРИТЕЛНО ОПРЕДЕЛЕНИ СЪС ЗАКОН ИЛИ С ДРУГИ ПОДЗАКОНОВИ АКТОВЕ. ТЕЗИ ПРИХОДИ СА ЧАСТ ОТ БРУТНИЯ ВЪТРЕШЕН ПРОДУКТ И СА ПРЕДНАЗНАЧЕНИ ЗА ФИНАНСИРАНЕ НА ОБЩЕСТВЕНИ ПОТРЕБНОСТИ, СВЪРЗАНИ С ИЗПЪЛНЯВАНИТЕ ОТ ДЪРЖАВАТА ФУНКЦИИ, В Т.Ч. И ТЕЗИ УПРАЖНЯВАНИ ОТ СЪДЕБНАТА ВЛАСТ. СЪДИЛИШАТА, ПРОКУРАТУРАТА И ДРУГИТЕ ОРГАНИ ВКЛЮЧЕНИ В СИСТЕМАТА НА СЪДЕБНАТА ВЛАСТ СА ЧАСТ ОТ ДЪРЖАВНИТЕ СТРУКТУРИ, ПОРАДИ КОЕТО ФИНАНСИРАНЕТО НА ДЕЙНОСТТА ИМ СЕ ИЗВЪРШВА ЧРЕЗ ДЪРЖАВНИЯ БЮДЖЕТ.

В ДЕЙСТВУВАЩОТО ЗАКОНОДАТЕЛСТВО НЕ СЕ СЪДЪРЖАТ РАЗПОРЕДБИ, С КОИТО ДА СЕ УТОЧНЯВА, ЧЕ СЪБИРАНИТЕ ОТ ОТДЕЛНИ

ДЪРЖАВНИ ОРГАНИ ДАНЪЦИ, ТАКСИ И ДРУГИ ВНОСКИ СА ТЕХНИ СОБСТВЕНИ ПРИХОДИ, Т.Е. ЧЕ ПОСТЪПВАТ В ТЯХНО РАЗПОРЕЖДАНЕ, И ЧЕ ТЕЗИ ОРГАНИ СА В ПРАВОТО СИ ДА ВЗЕМАТ САМОСТОЯТЕЛНИ РЕШЕНИЯ ЗА НАЧИНА НА ИЗПОЛЗВАНЕТО ИМ.

ПРИХОДИТЕ, КОИТО СЕ СЪБИРАТ ВЪЗ ОСНОВА НА ЗАКОНИ И ДРУГИ НОРМАТИВНИ АКТОВЕ СА ИЛИ ДЪРЖАВНИ ИЛИ ОБШИНСКИ. В КОНСТИТУЦИЯТА СЕ ПОСОЧВА, ЧЕ ОБШИНИТЕ ИМАТ ПОСТОЯННИ ФИНАНСОВИ ИЗТОЧНИЦИ, ОПРЕДЕЛЕНИ СЪС ЗАКОН.

СЪБИРАНИТЕ ОТ СЪДЕБНИТЕ ОРГАНИ ТАКСИ ПО СВОЯТА СЪШНОСТ СА ДЪРЖАВНИ ПРИХОДИ. ТЪЙ КАТО ОРГАНИТЕ НА СЪДЕБНАТА ВЛАСТ СА ЧАСТ ОТ ДЪРЖАВАТА, ТО ДЪРЖАВАТА ИМА ЗАДЪЛЖЕНИЕТО ДА ОСИГУРИ НЕОБХОДИМИТЕ СРЕДСТВА ЗА ИЗДРЪЖКА НА СЪДЕБНАТА ВЛАСТ ДОРИ И ТОГАВА, КОГАТО СЪБИРАНИТЕ В НЕЙНАТА СИСТЕМА ПАРИЧНИ СРЕДСТВА СА ПОД РАВНИШЕТО НА ОПРЕДЕЛЕНАТА ИМ ИЗДРЪЖКА. ОПРЕДЕЛЯНЕТО НА ПРИХОДИТЕ, КОИТО ФОРМИРАТ БЮДЖЕТА НА СЪДЕБНАТА ВЛАСТ СЕ ИЗВЪРШВА С ГОДИШНИЯ ЗАКОН ЗА ДЪРЖАВНИЯ БЮДЖЕТ. В ТАЗИ ВРЪЗКА СЛЕДВА ДА СЕ ПОСОЧИ ЧЛ. 3 ОТ ЗАКОНА ЗА ДЪРЖАВНИЯ БЮДЖЕТ НА РЕПУБЛИКА БЪЛГАРИЯ ЗА 1993 ГОДИНА /ОБН. ДВ, БР. 55 ОТ 1993 Г./, КЪДЕТО ИЗРИЧНО Е УТОЧНЕНО, ЧЕ ПРИХОДНАТА ЧАСТ НА БЮДЖЕТА НА СЪДЕБНАТА ВЛАСТ СЕ ФОРМИРА ОТ СЪБИРАНИТЕ ОТ СЪДИЛИЩАТА ДЪРЖАВНИ ТАКСИ. ПО ПРИНЦИП НЯМА ПРЕЧКА СЪС СЪОТВЕТНИЯ ГОДИШЕН ЗАКОН ЗА ДЪРЖАВНИЯ БЮДЖЕТ ДА СЕ ПОСОЧАТ ДРУГИ ИЛИ И ДРУГИ БЮДЖЕТНИ ПРИХОДИ, КОИТО ДА ФОРМИРАТ БЮДЖЕТА НА СЪДЕБНАТА ВЛАСТ.

ПОЗВОЛЯВАМЕ СИ ДА ИЗРАЗИМ СТАНОВИШЕ, ЧЕ ЕВЕНТУАЛНОТО БЪДЕШО ПРИЕМАНЕ НА ЗАКОНОВИ РАЗПОРЕДБИ, КОИТО БИХА ДАЛИ

ОСНОВАНИЕ, БЮДЖЕТЪТ НА СЪДЕБНАТА ВЛАСТ ДА НЕ СЕ РАЗГЛЕЖДА КАТО СЪСТАВНА ЧАСТ НА БАЛАНСИРАНИЯ ДЪРЖАВЕН БЮДЖЕТ ШЕ СЪЗДАДАТ ЗАТРУДНЕНИЕ ПРИ УПРАВЛЕНИЕТО НА ОБЩЕСТВЕНИТЕ СРЕДСТВА, КАКВИТО ПО СЪЩЕСТВО СА ВСИЧКИ ПРИХОДИ, СЪБИРАНИ ЧРЕЗ ДАНЪЧНИ И НЕДАНЪЧНИ ФОРМИ. ДА СЕ ДОПУСНЕ СЪДЕБНАТА ВЛАСТ САМОСТОЯТЕЛНО ДА ОПРЕДЕЛЯ ПРИХОДНИТЕ СИ ФОРМИ И ТЕХНИТЕ РАЗМЕРИ, ОЗНАЧАВА ДА СЕ СЪЗДАДЕ РЕАЛНА ВЪЗМОЖНОСТ ЗА СЕРИОЗНИ НАРУШЕНИЯ ВЪВ ФИНАНСОВИТЕ БАЛАНСИ НА СТРАНАТА.

ПО НАШЕ МНЕНИЕ ОПРЕДЕЛЯНЕТО СЪС ЗАКОН НА ПОСТОЯННИ ПРИХОДНИ ФОРМИ НА БЮДЖЕТА НА СЪДЕБНАТА ВЛАСТ НЕ БИ БИЛО НАЙ-УДАЧНОТО РЕШЕНИЕ, ТЪЙ КАТО ШЕ ОГРАНИЧИ ВЪЗМОЖНОСТТА ЗА МАНЕВРЕНОСТ И ОПТИМАЛНО ПЛАНИРАНЕ И УПРАВЛЕНИЕ НА БЮДЖЕТНИТЕ СРЕДСТВА.

ПО ВЪПРОСА: КОЙ Е РАЗПОРЕДИТЕЛ С БЮДЖЕТА НА СЪДЕБНАТА ВЛАСТ?

ВЪЗ ОСНОВА НА ЧЛ. 106 ОТ КОНСТИТУЦИЯТА НА РЕПУБЛИКА БЪЛГАРИЯ И ЧЛ. 10, Т. 8 ОТ ЗАКОНА ЗА ВИШИЯ СЪДЕБЕН СЪВЕТ МОЖЕ ДА СЕ НАПРАВИ ИЗВОДА, ЧЕ РАЗПОРЕДИТЕЛ С БЮДЖЕТА НА СЪДЕБНАТА ВЛАСТ Е МИНИСТЪРЪТ НА ПРАВОСЪДИЕТО.

ТОЗИ ИЗВОД ПРОИЗТИЧА ОТ РАЗПОРЕДБАТА НА ЧЛ. 106 ОТ КОНСТИТУЦИЯТА, СПОРЕД КОЯТО МИНИСТЕРСКИЯТ СЪВЕТ РЪКОВОДИ ИЗПЪЛНЕНИЕТО НА ДЪРЖАВНИЯ БЮДЖЕТ. А ТОВА ОЗНАЧАВА, ЧЕ МИНИСТЕРСКИЯТ СЪВЕТ РЪКОВОДИ И ИЗПЪЛНЕНИЕТО НА БЮДЖЕТА НА СЪДЕБНАТА ВЛАСТ, КОЙТО Е СЪСТАВНА ЧАСТ НА ДЪРЖАВНИЯ БЮДЖЕТ. МИНИСТЕРСКИЯТ СЪВЕТ БИ МОГЪЛ ДА УПРАЖНИ РЪКОВОДНИТЕ СИ ФУНКЦИИ ПО ОТНОШЕНИЕ ИЗПЪЛНЕНИЕТО НА БЮДЖЕТА НА СЪДЕБНАТА

ВЛАСТ В НАЙ-ПЪЛНА СТЕПЕН, КОГАТО РАЗПОРЕДИТЕЛ НА ТОЗИ БЮДЖЕТ
Е МИНИСТЪРЪТ НА ПРАВОСЪДИЕТО. ОСВЕН ТОВА ЧЛ. 10, Т. 8 ОТ
ЗАКОНА ЗА ВИШИЯ СЪДЕБЕН СЪВЕТ ВЪЗЛАГА НА ВИШИЯ СЪДЕБЕН
СЪВЕТ КОНТРОЛА ПО ИЗПЪЛНЕНИЕ НА БЮДЖЕТА НА СЪДЕБНАТА ВЛАСТ.
ОЧЕВИДНО С ТОВА СЕ ИЗКЛЮЧВА ВЪЗМОЖНОСТТА ВИШИЯТ СЪДЕБЕН
СЪВЕТ ДА БЪДЕ РАЗПОРЕДИТЕЛ С БЮДЖЕТА. НЕДОПУСТИМО БИ БИЛО
ЕДИН И СЪЩ ОРГАН ДА УПРАЖНЯВА ИЗПЪЛНЕНИЕТО НА БЮДЖЕТА И САМ
ДА СЕ КОНТРОЛИРА.

